

GOVORI I POZDRAVI NA SVEČANOM OTVARANJU 63. TEOLOŠKO-PASTORALNOG TJEDNA 24. SIJEČNJA 2023.

KARDINAL JOSIP BOZANIĆ

Nadbiskup zagrebački i metropolit, velik kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Preuzvišeni Apostolski nuncije,
draga subraćo nadbiskupi i biskupi;
prezbiteri i đakoni, redovnici i redovnice, dragi vjernici laici;
poštovani predstavnici kršćanskih Crkava i vjerskih zajednica;
cijenjeni predstavnici akademskih vlasti,
na poseban način Sveučilišta u Zagrebu
na čelu s veleučeniim Rektorom;
te našeg Katoličkoga bogoslovnog fakulteta,
na čelu s poštovanim Dekanom;
veleučeni Rektore Hrvatskoga katoličkog sveučilišta;
cijenjeni potpredsjedniče Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti;
draga braćo i sestre,
poštovani sudionici Teološko-pastoralnoga tjedna!

1. Radosna srca pozdravljam sve ovdje sabrane. Osobito vas koji ste se, u ovim zimskim danima, odlučili na put i došli u Zagreb kako biste sudjelovali na 63. Teološko-pastoralnom tjednu.

Izražavam svoju blizinu, priznanje i poštovanje svim pastoralnim djelatnicima kojima je ponajprije namijenjeno ovo zborovanje: svećenicima i đakovima, redovnicima i redovnicama, katehetama i vjeroučiteljima, pastoralnim suradnicama i suradnicima.

2. Danas mnogi ukazuju na tjeskobu kojom je protkan suvremeni životni ritam. Neprestano smo u žurbi i strahujemo da ćemo zakasniti ili propustiti važan susret, sastanak, događaj. Kriza postaje ključna tema našega vremena, a ritam društvenog i crkvenog života njezin je nedvosmisleni simptom.

Proširimo li pogled na našu suvremenost, obilježenu dubokim i često zastrašujućim promjenama, prepoznamo u životu Crkve stilove životnosti i nutarnju otpornost, prisutne u raznim dijelovima Crkve, a ipak razlozi za zabrinutost postoje na bilo kojoj zemljopisnoj širini.

3. Izazovi duhovno-etičkih prilika našeg vremena tiču se gubitka pravih uporišta te stanja nejasnih i zamagljenih vidika. To nas ostavlja u nemogućnosti da sami crpimo nove energije za istinsko zalaganje u životu i za buđenje nutarnjih potreba za autentičnim vjerničkim životom.

Istodobno osjećamo i zov onog žara ljubavi koja nas veže s Bogom Isusa Krista, dok nam opomena Knjige Otkrivenja ponovno postaje dramatično aktualna: »Nisi ni studen ni vruć. O da si studen ili vruć! Ali jer si mlak, ni vruć ni studen, povratit ću te iz usta« (Otk 3,15-16).

4. Situacija u kojoj se danas nalazimo skriva, ali i u mnogim oblicima otkriva, živu želju za duhovnošću, za duhovnom otpornošću. Duhovnost nam je potrebna da odgovorimo na pitanja i izazove koji proizlaze iz suvremenog razdoblja života Crkve i čovječanstva u cjelini.

Duhovnost znači osjećaj za Boga, smisao Boga, zajedništvo s njim, odgovor na njegov poziv, potpuno prijanjanje uz Boga.

S Bogom i u Bogu spoznajemo tko smo i što činimo. Bog nas međusobno približava i pomaže nam kako pomoći jedni drugima.

U Bogu stječemo mogućnost razumijevanja onoga što se oko nas događa kako bismo bolje vidjeli pravac i put kojim nam je ići te koju budućnost očekivati i graditi.

5. Papa Benedikt XVI. često je ponavljao proglas: Crkva je živa, a papa Franjo želi da Crkva u svim okolnostima bude apostolska, misijska svojom prisutnošću, svojim izborima, gestama i blizinom. Papa ju zove 'Crkvom izlaženja'.

To je Crkva koja, snagom Duha koji joj je dan i snagom svoje otajstvene naravi, poduzima obnoviteljske korake, ulazeći u sve prostore življenja, donoseći Radosnu vijest, i to ne radi osvajanja prostora izvanjskoga utjecaja i moći, nego radi blizine svakom čovjeku.

To je Crkva koja kristovski skraćuje udaljenosti, privlači istinom i zemaljske razloge sukobljenosti premošćuje unošenjem pogleda prema vječnosti.

To je Crkva koja zna izaći ususret ljudima 'na rubovima' i koja svakom dopušta ući, osjetljiva na tjeskobe, samoće, krhkosti i ranjenosti ljudi.

To je Crkva koja u slobodi nadilazi prisilu i navezanost na sebe, dajući obrazloženje nade koja usmjerava i jača.

6. Draga braćo i sestre, poštovani sudionici 63. Teološko-pastoralnog tjedna, želim da se ovih dana svi još više doživimo članovima Crkve, koja nošena snagom Duha posreduje životnost, otpornost u radostima i nadama kao i u žalostima i tjeskobama ljudi našeg vremena.

MONS. GIORGIO LINGUA

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj

Zahvaljujem na pozivu da uputim nekoliko pozdravnih riječi sudionicima ovog 63. teološko-pastoralnog tjedna u organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i upućujem srdačan pozdrav Dekanu i svim gostima: predstavnicima civilne i vjerske vlasti, profesorima, svećenicima, redovnicima, redovnicama i studentima.

»Crkva u službi otpornosti pojedinaca i zajednica: prilike, vizije, otpori. 'U svemu pritisnuti, ali ne pritiješnjeni; dvoumeći, ali ne zdvajajući'« (2 Kor 4,8) tema je koju ste odabrali.

Tijekom iskustva potresa, Covida 19 i gledajući potom jezive slike rata u Ukrajini, mnogo sam puta pomislio – i učinilo mi se da ima veliku terapeutsku vrijednost, kao primjer otpornosti – ono što je Chiara Lubich davne 1948. godine ispričala talijanskim parlamentarcima o početcima Pokreta fokolara koji je utemeljila: »Bilo je to ratno vrijeme. Sve se rušilo pred nama, mladim djevojkama s velikim snovima o budućnosti: kućama, školama, voljenim osobama, karijerama. Gospodin je djelima izgovarao jednu od svojih vječnih riječi: 'ispraznost nad ispraznošću, sve je ispraznost'. Iz te potpune i mnogostruke devastacije svega onoga što je bilo u našim jadnim srcima, rodio se naš ideal.« (Chiara Lubich, govor u talijanskom parlamentu, Montecitorio, 17. rujna 1948.).

Ta grupica siromašnih, malobrojnih djevojaka laikinja, umjesto da se završi ili pobjegne uslijed razornih događanja Drugoga svjetskog rata, koji je bjesnio nad njihovim gradom, upitala se: »Postoji li ideal koji nijedna bomba ne može srušiti, za koji vrijedi potrošiti sav svoj život? I odmah se pojavilo svjetlo: da, postoji. To je Bog koji nam se upravo u tim trenucima rata i mržnje objavio onakvim kakav uistinu jest: kao Ljubav. Bog Ljubav, Bog koji ljubi svaku od nas. [...] Odučile smo izabrati Boga kao ideal našega života.« (<http://www.caritasroma.it/wp-content/uploads/2011/06/Chiara-Lubich.pdf>).

Tako je rođena jedna revolucija utemeljena na evanđelju, revolucija koja nije bila isprogramirana, već upravljena mudrim smjerom u kojem »ljubav pokreće sunce i ostale zvijezde« (Raj, XXXIII, v. 145), kako je napisao Dante i s dubokim uvjerenjem da »ljubav sve pobjeđuje«, kako je već prije njega pjevao Vergilije.

Danas je liturgijski blagdan svetoga Franje Saleškoga, sveca koji mi je jako drag jer je zaštitnik sjemeništa u kojem sam se školovao osam godina.

Povodom 400. obljetnice njegove smrti, 28. prosinca prošle godine, papa Franjo napisao je apostolsko pismo pod naslovom *Totum amoris est – Sve pripada ljubavi*, prema misli velikoga francuskoga sveca.

U Francuskoj, razorenoj vjerskim ratovima i nakon dvije uzastopne osobne nutarnje krize, Franjo će doživjeti kako se u njegovu srcu usred tame zapalio plamen Božje ljubavi, koja će zauvijek ostati živa u njemu, dajući mu sposobnost da »u Bogu iščitava svoja i tuđa iskustva« (Papa Francesco, *Totum amoris est – Lettera Apostolica nel IV centenario della morte di San Francesco di Sales*, str. 11) jer »*Totum amoris est*«.

Vrijedno je produbiti misao toga velikog sveca koji je zaslužio naziv »doktora božanske ljubavi« i želim da Vam u tome svjetlu bude od pomoći u proučavanju koje započinjete.

Možda otpornost pripada samoj logici utjelovljenja, kada »Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja« (Iz 9,1). Nije to bilo svjetlo koje je došlo izvana, ono je rođeno iznutra, iz samog čovječstva Sina Božjega, koji je niknuo poput mladice da dade novi život panju Jišajevu.

Zahvaljujem vam na pažnji i želim vam puno uspjeha u radu.

mons. DRAŽEN KUTLEŠA

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Velika mi je radost pozdraviti sve uzvanike, sudionike i predavače na ovom 63. Teološko-pastoralnom tjednu (TPT), koji se ove godine održava pod nazivom *Crkva u službi otpornosti pojedinaca i zajednica: prilike, vizije, otpori*.

Prilikom audijencije za kardinale i članove Rimske kurije, a u prigodi božićnog čestitanja u prosincu 2019. godine, papa Franjo govorio je kako se čovječanstvo nalazi u jednom od onih trenutaka kada promjene više nisu linearne, nego epohalne; tvore izbore koji brzo transformiraju način života, odnose s drugima, načine komuniciranja i razrade misli, povezivanja između naraštaja i razumijevanja i življenja vjere i znanosti. Ono kroz što prolazimo nije jednostavno epoha promjena, nego je promjena epohe, zaključio je tada Sveti Otac.

Nerijetko su promjene, pa i one epohalnih razmjera, uzrokovane krizama. Kriza označava problematičnu i prijelomnu točku koja je povezana s potrebom donošenja konkretnih odluka i promjena.

U pandemijskoj krizi mogli smo uočiti kako danas u suvremenom modernom društvu krize poprimaju potpuno nov oblik. Više nije riječ o klasičnim lokalnim krizama, već one s lakoćom prelaze u globalne krize.

Osim krizâ na globalnoj i nacionalnoj razini svjedoci smo sveopće moralne dekadencije, koju obilježava »slaba misao« postmoderne uz prisutnost snažnog subjektivizma na planu spoznaje i etike. Tako je u društvu postmo-

derne sve izmjenjivo i opcionalno: rod, spol, bračni partner, obitelj, istina, laž, identitet i pripadnost.

Za ostvarenje vlastite egzistencije čovjek odbacuje potrebu za nekim izvanjskim čvrstim temeljem, za Bogom, ne tolerira ikakvu normu koja bi dolazila izvan njega. Čovjek je sam sebi stvaratelj kriterijâ koji su posve utilitarni i normirani. Takva postmoderna misao snažno nagrizi kršćansku vjeru i vodi prema religioznoj neodređenosti i sinkretizmu svjetonazora. U ime vlastitih prava ukidaju se prava drugima. Pojedinaac se individualizira, prekida socijalne veze, sve u ime veće slobode i autonomije.

Iz navedenog možemo zaključiti da je odabir teme ovog TPT-a, kao i predavača, koji će interdisciplinarno, praktično i teorijski promišljati o navedenim izazovima, itekako aktualan.

Zašto? Zato što kriza zahtijeva razboritu analizu i realan uvid u situaciju sadašnjeg trenutka, dobru prosudbu stvarnosti. A dobra prosudba vodi ispravnim odlukama. »Iz krize znamo da nećemo izaći isti. Ili ćemo biti bolji ili gori. Izbor je u našim rukama«, rekao je papa Franjo obraćajući se članovima Papinske akademije za život.

No, prosudba nije samo stvar inteligencije i znanja. Za dobru prosudbu valja imati razboritosti, a to nije samo naravna krepost – razboritost je dar Duha Svetoga. Dok prosuđujemo aktualnu stvarnost, ako ne podignemo oči k Bogu, riskiramo da budemo zarobljeni nutarnjim doživljajima koji gasu nadu (usp. papa Franjo, *Homilija na Bogojavljenje*). Kada podignemo pogled Bogu, životni problemi ne nestaju. Vjera nam otvara horizonte koji ne dokidaju razum, ali ga nadilaze.

Stoga vam želim puno duha razboritosti u prosudbama i puno konkretnosti u ponuđenim rješenjima. U protivnom, suhoparna analiza stvarnosti bez konkretnih rješenja vodila bi besplodnoj pasivnosti. Radosna vijest evanđelja nam to ne dopušta! »Radost Kristova učenika temelji se na povjerenju u Boga, čija obećanja nikad ne zatajuju unatoč kriznim situacijama u kojima se možemo naći«, kako kaže papa Franjo. Hvala na pažnji.

PROF. DR. SC. STJEPAN LAKUŠIĆ*

Rektor Sveučilišta u Zagrebu

Poštovani domaćine, poštovani visoki uzvanici ovoga skupa, hrabro je da sam danas ovdje bez napisanog govora i nakon govornika koji su bili prije mene. Nisam znao što će reći, ali kao da sam znao, moje će riječi ići upravo u naznačenom smjeru.

Snaga koju danas imamo, vezano na naziv ovoga pastoralnog skupa, a to je *otpornost pojedinca i zajednice*, ne može biti aktualnija, a pogotovo ako govorimo o zajednici u kojoj pojedini čovjek, osoba, prepoznaje što onaj drugi radi, za čim onaj drugi ima potrebu i upravo na koji način može pomoći da on bude još bolji, još efikasniji, još ustrajniji u onome što radi. To ću reći kroz dva primjera koja su vezana za Sveučilište u Zagrebu i za osobe koje su primijetile da možda upravo ono što one imaju ili čine mogu pomoći u mom djelovanju. Nekoliko njih je uporno protumačilo na koji način Sveučilište može ili mora djelovati. No, malo je njih koji su bili dio Sveučilišta da bi znali u kojem smjeru to Sveučilište i taj veliki brod može ići. Navest ću nekoliko primjera.

Inauguracija koja je bila prošle godine, i moj govor koji je bio prošle godine, dao je smjernice kojima će to Sveučilište ići. Međutim, kad držite govor u povodu nekog velikog događaja, puno toga ne kažete, a mislite, a ima onih koji mogu prepoznati »između redova« što ste htjeli reći. Upravo je urednik *Glasa Koncila* u jednom svom članku napisao: »Nadu budi ono što nije izrečeno.«

Iako nikada nisam razgovarao s glavnim urednikom *Glasa Koncila*, on je točno pogodio, osjetio moje namjere, moje misli, moje želje u kojem smjeru želim voditi Sveučilište. Upravo je to pokazatelj da u društvu postoje osobe koje prepoznaju ono što vi hoćete, ono što vi činite i to je onda snaga zajednice u kojoj djeluje neki pojedinac.

Na dan 1. siječnja obilježava se Dan mira. Čuo sam u vijestima u jednom prilogu veliku poruku našega Svetog Oca Pape da pojedinac ne može spasiti sam sebe, nego svi zajedno moramo iscartavati putove mira. Htio sam doći do toga cijelog teksta, jer da bi se izrekla takva velika mudrost, morate imati i dio kako dođete do tog dijela i kako objašnjavate tako veliku izjavu. S obzirom na to da nije lako u kratko vrijeme doći do cjelovitog teksta, no prije tjedan dana dobio sam pismo i čestitku našega apostolskog nuncija, gdje mi upravo tom

* Prema zvučnoj snimci *Religijskog programa Hrvatskog radija* urednice Blaženke Jančić govor je u pisani tekst prenijela voditeljica Ureda dekana Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Lidija Miler, dipl. teol., u Zagrebu 27. siječnja 2023. godine.

porukom želi čestitati 2023. godinu i prilaže mi upravo ono što sam ja tražio, a to je cijela misao, cijelo pismo i cijela Papina poruka mira.

Prije ili početkom moje kandidature i tijekom cijele te dvije godine pripreme i analize imao sam nekoliko sastanaka s uzoritim Kardinalom. Nekoliko puta u našim razgovorima spomenuta je jedna važna stvar: mi moramo imati znanje kako bismo prepoznali što činiti u određenom trenutku kako bi društvo bilo bolje, naravno, za sve one koji žive i rade u tom društvu i gdje se mi možemo pronaći kako bismo upravo to društvo unaprijedili.

Puno sam razmišljao upravo o toj izjavi, koja u sebi ima nekoliko stvari, a to je: imati znanje i prepoznati što u nekom trenutku kvalitetno učiniti. I upravo u takvoj zajednici, u takvom društvu, u takvom ozračju, da društvo bude otporno je lijepo živjeti i raditi jer imamo onih koji žele da društvo bude bolje, da bude uspješnije, a vi samo morate prepoznati gdje se u okviru toga morate pronalaziti. Upravo zato, dragi Dekane, čestitke na ovako snažnoj poruci u okviru ovoga pastoralnog tjedna, i upravo ono što sam dao primjer kroz akademsku zajednicu i oni koji prepoznaju u kojem smjeru treba djelovati, činiti i raditi nešto je što je zapravo pokazatelj da je društvo kvalitetno, da postoje ljudi koji hoće pomoći, postoje ljudi koji ne pitaju koliko nešto košta da bi pomogli, nego upravo to čine da bi društvo bilo bolje i da svi oni koji žive i rade u tom društvu bili otporniji.

Znači, mi moramo učiniti sve ono što ti poboljšalo društvo da bi kroz razdoblje koje dolazi, u budućnosti, bilo otpornije. Tada svi možemo biti sretniji i zadovoljniji, jer smo možda bili dio pomaka da to društvo bude upravo ono kakvo želimo da bude, a to je da se ugodno osjećamo, živimo i radimo, što su poruke mira koje su i danas poslane.

Hvala vam još jednom na ovoj organizaciji i želim uspješan rad ovom skupu.

PROF. DR. SC. JOSIP ŠIMUNOVIĆ

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Kao dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od srca vas sve pozdravljam prigodom otvaranja 63. Teološko-pastoralnog tjedna i iskazujem vam radosnu dobrodošlicu! Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu od početka je organizator ovoga priznatoga i uvaženog znanstvenog i pastoralnog skupa u Republici Hrvatskoj i šire!

Radostan pozdrav upućujem uzoritom gospodinu kardinalu Josipu Božaniću, zagrebačkom nadbiskupu i velikom kancelaru Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i zahvaljujem mu za djelatnu brigu za Fakultet.

Iskreno pozdravljam apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj mons. Giorgia Linguu, koji je i ove godine svojim dolaskom odao priznanje ovom važnom znanstvenom i pastoralnom skupu.

Prvi puta u našoj sredini, kao predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, pozdravljam mons. dr. sc. Dražena Kutlešu, koji se rado odazvao našem pozivu na otvorenje 63. Teološko-pastoralnog tjedna. Uz preuzvišenog nadbiskupa Kutlešu srdačno pozdravljam i sve prisutne nadbiskupe i biskupe Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, koji su kao pastiri naše Crkve svojom nazočnošću potvrdili važnost održavanja Teološko-pastoralnog tjedna.

Srdačno pozdravljam akademika Davora Miličića, potpredsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, delegata predsjednika HAZU-a akademika Velimira Neidharta.

Također od srca pozdravljam rektora Zagrebačkog sveučilišta veleučelnog gospodina prof. dr. sc. Stjepana Lakušića. Kao rektor najvećeg Sveučilišta u Republici Hrvatskoj prvi put ste na Teološko-pastoralnom tjednu. Hvala Vam na Vašem dolasku i podršci! Katolički bogoslovni fakultet je u temeljima Zagrebačkog sveučilišta. Ovim svojim znanstvenim skupom, ali i svima onima koje je organizirao i koje će organizirati, ne samo u ovoj akademskoj godini, želi pridonijeti dinamici znanstvenog promišljanja na jednoj sastavnici Sveučilišta koja njeguje interdisciplinarnost i međunarodnu suradnju.

Radosno pozdravljam veleučelnog gospodina prof. dr. sc. Željka Tanjića, rektora Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Veleučelni gospodine Rektore, uz dobrodošlicu želim Vam zahvaliti na podršci, suradnji i praćenju događaja koje organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Pozdravljam i sve prisutne dekane katoličkih bogoslovnih fakulteta drugih hrvatskih sveučilišta.

Pozdravljam profesorice i profesore Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i ostalih katoličkih bogoslovnih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

Poseban pozdrav upućen je ovogodišnjim predavačima, koji će nas obogatiti svojim mislima i poticajima uobličanima u predavanjima.

Iskreno pozdravljam sve prisutne redovničke poglavarice i poglavare, svećenike, đakone, bogoslove i redovničke kandidate.

Također srdačnu dobrodošlicu izričem predstavnicima drugih vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj. U tijeku je molitvena osmina za jedinstvo kršćana te je i ovaj naš susret milosna prilika za svjedočenje suradnje i zajedništva.

Iskren pozdrav i zahvala ide i predstavnicima medija na najavama TPT-a te na praćenju izlaganja i plenarne rasprave zadnjeg dana održavanja.

Svim prisutnim ostalim dragim gostima želim da se sjećaju srdačno pozdravljeni i dobrodošli!

Ovogodišnji 63. Teološko-pastoralni tjedan održava se od 24. do 26. siječnja 2023. godine pod naslovom *Crkva u službi otpornosti pojedinaca i zajednica: prilike, vizije, otpori*. »U svemu pritisnuti, ali ne pritiješnjeni; dvoumeći, ali ne zdvajajući (2 Kor 4,8)«. Okupljeni smo u dvorani »Vijenac« Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta. Moram i ovom prigodom istaknuti da smo se navikli donedavno, pred kraj siječnja, okupljati u dvorani Međubiskupijskog sjemeništa na Šalati, no potresi u ožujku i prosincu 2020. godine učinili su svoje. Stoga smo zahvalni da možemo u ovoj dragoj nam dvorani »Vijenac«, pa i bez dobro poznatoga popratnog sadržaja i događanja, nastaviti dugogodišnju tradiciju trajne formacije svećenika.

Tema ovogodišnjega Teološko-pastoralnog tjedna vrlo je aktualna i pogađa u bit odvijanja vremena kojemu smo svi svjedoci, vremena kojeg je dio i sama Crkva – zajednica Isusa Krista. Riječ *kriza* već se nekoliko godina često izgovara i na nju poziva, i to u različitim situacijama ljudske i društvene obilježnosti. U čovjeku se, pogođenom mnogovrsnim krizama, rađaju osjećaji i stanja bespomoćnosti, straha, izgubljenosti, beznađa i besmisla. Sve to stvara vidljiv utjecaj na život i djelovanje obitelji, društva i Crkve. »Pohlepa je otrovala ljudske duše, svijet je ograđen u mržnji, kao guske u magli kročili smo u bijedu i krvoproliće. Razvili smo brzinu, ali smo se zatvorili u sebe. Strojevi koji daju obilje ostavili su nas željne. Znanje nas je učinilo ciničnima, a pamet tvrdima i neljubaznima. Mislimo previše i osjećamo premalo. Više od strojeva trebamo čovječnost. Više od pameti trebamo dobrotu i nježnost. Bez tih kvaliteta život će biti nasilan i sve će biti izgubljeno...« (Charlie Chaplin u filmu *Veliki diktator*, 1940.). To su davno izrečene riječi, no i u našem vremenu pronalaze svoju bolnu aktualizaciju.

Crkva je dio svijeta i konkretnog društva te sama prolazi kroz preobrazbu. Pozvana je na misionarski izlazak po kojem će opet biti prepoznatljiva kao zajednica Isusa Krista, Spasitelja i Otkupitelja svih. I zato su Crkvi potrebne osobe koje će vršiti proročku, mistagošku i očinsku ulogu prema ljudima svih životnih dobi jer tako se može kvalitetnije rasti u ljudskosti i pripadnosti Bogu s kojima je povezana kršćanska zrelost, ali i otpornost u odnosu na krizne situacije i stanja u kojima se kao Kristove učenice i učenici možemo naći, nešto svojom, nešto tuđom »pomoći«.

Pojam *otpornost* postao je jedan od središnjih pojmova kojim se opisuje kako pobijediti krizu, koje su to potrebne vrline pojedinaca i zajednice u vre-

menu kriza. Dobro izgrađena otpornost vidi priliku mijenjanja perspektive uzrokovanu krizama.

Tomu želi pridonijeti i 63. Teološko-pastoralni tjedan. Široka paleta tema izlaganja pokušat će što bolje orisati glavnu temu. Tomu svakako pridonose i razgovori s predavačicama i predavačima koji su otisnuti u posebnoj knjižici, a koju ste dobili na ulazu u dvoranu. Tako će se predavanja i razgovori međusobno upotpuniti.

Papa Franjo napisao je u enciklici o bratstvu i socijalnom prijateljstvu *Fratelli tutti* između ostaloga i sljedeće misli koje se mogu utkati u želju za uspjehom 63. Teološko-pastoralnog tjedna, nadu da će se teme ovoga znanstvenog skupa i dalje produbljivati na mnogim razinama te vjeru u jedan bolji svijet: »Velika mi je želja da u ovom vremenu, koje nam je dano živjeti, prepoznamo dostojanstvo svakog čovjeka i u svima iznova oživimo sveopću težnju za bratstvom, među svima: 'Ovo je prekrasna tajna koja nam omogućava sanjati i učiniti svoj život lijepom avanturom. Nitko se ne može sâm uhvatiti u koštac sa životom [...]. Potrebna je zajednica koja nas podržava, koja nam pomaže i u kojoj jedni drugima pomažemo gledati naprijed. Kako je važno sanjati zajedno! [...] Ako smo sami, prijeti nam opasnost da budemo plijenom opsjenâ pa da vidimo ono čega nema; snovi se, pak, grade zajedno.' Sanjajmo, dakle, kao jedinstvena ljudska obitelj, kao sputnici koji dijele isto tijelo, djeca iste zemlje koja je naš zajednički dom, svaki pojedini s bogatstvom svoje vjere ili uvjerenja, svaki pojedini sa svojim glasom, svi kao braća« (papa Franjo, *Fratelli tutti*, br. 8).

Uvjeren sam da će raznolikost tema ovoga 63. Teološko-pastoralnog tjedna omogućiti plodnu razmjenu misli te potaknuti rasprave čiji će se plodovi moći utkati u ostvarivanje otpornosti od kriza u stvarnosti suvremene današnjice.

U želji da ovaj znanstveni i pastoralni skup to i postigne, proglašavam 63. Teološko-pastoralni tjedan otvorenim!

BRZOJAV SUDIONIKA 63. TEOLOŠKO-PASTORALNOGA TJEDNA
SVETOMU OCU FRANJI

Sveti Oče,

na trodnevnom teološko-pastoralnom skupu promišljat ćemo o temi, što ju je izabrao Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, *Crkve u službi otpornosti pojedinaca i zajednica: prilike, vizije, otpori*. Svoja promišljanja usmjerit ćemo u svjetlu biblijskog teksta: *U svemu pritisnuti, ali ne pritiješnjeni; dvoumeći, ali ne dvoajajući* (2 Kor 4,8). Svjesni smo, naime, da Crkva danas proživljava razne krize i prolazi kroz istinske kušnje. U apostolskoj pobudnici *Gaudete et exsultate* naglasili ste kako postoje teški trenutci kad se sjena križa nadvije nad naše živote, ali ste također istaknuli da ništa ne može ugušiti nadnaravnu radost, jer nas, unatoč svemu, Bog beskrajno ljubi: »Ta radost donosi duboku sigurnost, spokojnu nadu i duhovno ispunjenje koje svijet ne može razumjeti niti cijeniti« (br. 125). Loše raspoloženje, apatija, gorčina, defetizam stoga nisu spojivi s našim kršćanskim pozivom, a osobito kada tuga postane znak nezahvalnosti te nas zatvara u nas same i tako postajemo nesposobni prepoznati Božje darove (usp. br. 126).

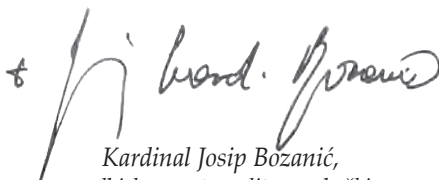
Polazeći od činjenice da je svaka kriza istodobno i prigoda za duhovno i pastoralno razlučivanje te otkrivanje novih mogućnosti crkvenog djelovanja i rada, svoja promišljanja na osobit način želimo usmjeriti prema zahtjevima što ga pred nas stavlja sinodalni hod Crkve te obnoviti misionarski zanos svih članova Božjeg naroda. Kako ste i sami više puta istaknuli, evangelizacija je učenički put odgovora i obraćenja u ljubavi prema Onome koji nas je prvi ljubio, putovanje koje omogućuje vjeru doživljenu i proživljenu, slavljenju i posvjedočenu s radošću. Stoga ćemo kroz zadanu temu nastojati osvijetliti poslanje što nam ga je predao Krist te pronaći putove kako pomoći današnjem čovjeku pred izazovima raznih otuđenja kojima je izložen, rastuće duhovne praznine što ga ostavlja suvremeni liberalizam, etički relativizam i sve snažnija sekularizacija koja istodobno nastoji potisnuti kršćanske vrijednosti iz današnjeg društva, a osobito iz odgoja mladog naraštaja.

Na osobit način nastojat ćemo istaknuti kako je kriza ujedno i prilika za produblјivanje vjere, ali i naglasiti važnost dijaloga u prevladavanju krize, istaknuti doprinos što ga Crkva može pružiti u jačanju otpornosti društva putem socijalnog angažmana vjernika laika te na važnost vjerskog odgoja u obrazovnom sustavu i župnoj katehezi. U duhu Vaših poruka, naša glavna briga bit će usmjerena na to kako podijeliti radost evanđelja otvaranjem i

izlaskom u susret našoj braći i sestrama, posebno onima koji su napušteni na pragu naših crkava, na ulicama, u zatvorima i bolnicama, trgovima i gradovima, kao i migrantima i izbjeglicama. Kako ste i sami u više prigoda istaknuli, evangelizacija nas mora potaknuti da se vratimo radosti evanđelja, iznimnoj radosti što smo kršćani.

Sveti Oče, mi, hrvatski biskupi, prezbiteri, đakoni, redovnici i redovnice te vjernici laici iz Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih krajeva Europe, sabrani na ovogodišnjem 63. Teološko-pastoralnom tjednu, što ga u Zagrebu od 24. do 26. siječnja organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, molimo Vaš apostolski blagoslov za naše napore na tom području. A mi, u svoje molitve uključujemo Vas, sve biskupe i prezbitere kao i cijelu Crkvu. Neka Vam ove napisane riječi prenesu iskrenu i zahvalnu ljubav Crkve u hrvatskom narodu, koji Vam i ovom prilikom izražava svoju odlučnu vjernost.

U Zagrebu 24. siječnja 2023.

A handwritten signature in black ink, starting with a cross symbol and followed by the name 'Josip Bozanić' in a cursive script.

*Kardinal Josip Bozanić,
nadbiskup metropolit zagrebački
veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu*